

KNJIŽEVNI TEKST U NASTAVI STRANIH JEZIKA

Nema sumnje da književni tekstovi zaslužuju mjesto u nastavi stranog jezika. Razlozi za korištenje literarnog teksta na stranom jeziku u razredu su višestruki. Književni tekst je koristan ne samo kao materijal za učenje stranog jezika nego i kao materijal kroz koji učenici najbolje upoznaju kulturu naroda čiji jezik uče.

Dobro odabran književni tekst je, pored toga, vrlo pogodan medij pomoću kojega nastavnik može u razredu postići odgojne i estetske ciljeve. Vrijedan književni tekst ima velik potencijal kao poticaj za diskusiju u razredu.

Premda učenici na toj razini učenja stranog jezika (u završnom stupnju srednje škole) rade još ozbiljne fonološke, morfološke i sintaktičke pogreške, njihovo je razumijevanje stranog jezika ipak toliko da im se ne smije uskratiti mogućnost da se u razredu počnu upoznavati s književnošću na stranom jeziku koji uče, pogotovo ako tjedno imaju četiri ili pet sati nastave stranog jezika.

Razgovor koji se razvije u razredu u vezi s obrađenim književnim tekstom jedan je od najboljih načina da nastavnik potakne učenike na razmišljanje i na raščišćavanje stajališta, što je snažna motivacija za izražavanje na stranom jeziku. Jezični materijal, prezentiran kroz zanimljiv sadržaj i umjetnički oblikovan, služi kao motivirajući činilac u korištenju i govornog i pisanog jezika u razredu. Takvim materijalom nastavnik lako privuče i zadrži pažnju učenika. Svaki tip jezičnih fenomena prisutnih u tekstu može se iskoristiti i za jezične vježbe i za kognitivnu i kulturološku obradu.

Koristeći se književnim tekstom u nastavi stranog jezika, nastavnik mora uvijek imati na umu kognitivne, afektivne, kulturološke i, prvenstveno, odgojne ciljeve. Premda svaki književni tekst ne pruža priliku da se u nastavi postignu svi ti ciljevi, u raznim područjima, pažljiv izbor teksta omogućit će nastavniku da postigne željeno. Pretpostavka je za to da sat bude dobro planiran, ciljevi u svim mogućim područjima točno specificirani i točno razrađene sve aktivnosti podučavanja i učenja. Možda je tekst prikladan i za dramaturgiju, što ga čini to vrednijim materijalom za primjenu u nastavi.

Književni tekstovi, izabrani u skladu s interesima učenika, unose i izvjesno osvježanje u nastavu stranog jezika, koja se većim dijelom temelji na tekstovima vezanim uz struku i zanimanje.

Postoje, dakako, brojne didaktičke metode prikladne za obradu književnog teksta u nastavi stranih jezika. Ovdje ću ukratko opisati faze drugog sata obrade teksta »Ambush in the Desert«, koji sam prošle godine održala u III razredu usmjerenja hotelsko-turistički radnik (5 sati nastave engleskog jezika tjedno). Učenici su na prvom satu obrade teksta usvojili nov leksički materijal iz teksta.

Tok sata:

- I. Razgovor (uvodna pitanja) u vezi s tekstom »The Bridge«, koji su učenici ranije radili, i »Ambush in the Desert«, da bih učenike navela na temu *rat*, o kojoj ćemo diskutirati.

- II. Kratko ponavljanje sadržaja teksta (nekoliko učenika prepričava sadržaj).
- III. Nastavnik pitanjima navodi učenike na razgovor o filmu »Desert Rats«, koji su učenici nedavno gledali na televiziji, a koji obrađuje isti povijesni događaj: borbe na afričkoj fronti u II svjetskom ratu.
- IV. Učenici analiziraju karakter glavnog lika iz teksta, poručnika Hardenburga, potkrepljujući svoje mišljenje primjerima iz teksta.
- V. Iz niza datih primjera (grafoskop) učenici izabiru one koji se mogu upotrijebiti kao prikladni za opis karaktera glavnog lika.
- VI. Analiza teksta po zadacima prijedloga za diskusiju, datih u udžbeniku.¹
- VII. Pitanja pomoću kojih učenici dolaze do zaključka o razlikama između osvajačkih i oslobodilačkih ratova, navodeći svoje primjere ratova (odgojni cilj sata).
- VIII. Učenici dobivaju shemu u koju će, za domaću zadaću, unijeti primjere osvajačkih i oslobodilačkih ratova.

Naposljetku bih željela ponovo naglasiti da književnost zaista mora imati mjesto u nastavi stranih jezika. Ona nastavniku omogućuje da učenike motivira na čitanje na stranom jeziku. Književni tekst je idealan posrednik koji učenicima ilustrira upotrebu stranog jezika i osvještava u njima odgojno i kulturološke postavke. Učeci mlade ljude da čitaju temeljito i kritički, ne samo da im usađujemo vrijednu vještinu analitičkog promatranja teksta i problema nego razvijamo u njima i ljubav prema književnosti jer tekst dobrog pisca zrači izvornom ljepotom, koju je u prijevodu, premda možda dobrom, mogao izgubiti.

¹ Jurčić-Brihta: An English Reader — Social Studies and Arts, str. 30—31.